

درآمدی بر روش شناسی فهم روایات طبی

نیکزاد عیسی زاده*

استادیار مرکز تحقیقات علوم قرآن، حدیث و طب، دانشگاه علوم پزشکی تهران

لازمه‌ی نیل به فهم صحیح معانی و مقاصد روایات، علاوه بر استخدام ضوابط کلی فهم کلام بشری، به‌کارگیری قوانین و ضوابط مشخصی است که از آن به «روش مندی فهم روایات» تعبیر می‌شود. نظریه‌ی روش مندی فهم روایات در تقابل با نظریه‌ی کسان‌ی (هرمنوتیک فلسفی) است که معتقدند، نباید فهم متن را فرایند دستیابی به مراد متن از طریق فهم روشمند دانست بلکه مفسر همواره با فهمی پیشین با متن مواجه شده و به دنبال آشکار ساختن پیش فهمی است که درباره‌ی متن داشته است.

دلایل اثبات اصل فوق به‌عنوان مبنای ورود به فهم روایات را باید از یک سوی در ویژگی‌های درونی و بیرونی نفس روایات اعم از «وجود مراتب مختلف معنایی»، «تشابه»، «نسخ»، «اطلاق» و دیگر خصوصیتی مانند آن جست‌وجو کرد و از سوی دیگر به دلایل نقلی یعنی روایاتی برگرداند که به‌صراحت روش مندی فهم در این دسته از متون دینی را مورد تأیید قرار می‌دهد. روایات بیانگر منطق فهم که شامل روایاتی چون «عرضه متشابهات بر محکمت»، «عرضه روایات بر آیات و سنت قطعی» و... می‌شود، به علاوه روایات دال بر ارجاع مخاطبین به افراد خاص از سوی اهل بیت علیهم السلام، از جمله دلایل نقلی مذکور است. به صحنه آوردن اصول و قواعد مسلم عرفی در حوزه فهم روایات جهت نیل به معنا و مراد آن‌ها به همراه نقد و ارزیابی قانونمند برداشت‌ها و داده‌های گوناگون در ذیل روایات طبی، بهترین گواه بر کارآمدی قوانین مذکور است.

واژگان کلیدی: روایات، فهم، روش مندی، هرمنوتیک

* Email: nikzadiesazadeh@gmail.com